

Handläggare
Anders Hallberg
08-508 264 01

Till
Exploateringsnämnden
2022-02-17

Behovet av beslutsunderlag som synliggör målkonflikter. Svar på skrivelse från vänsterpartiet

Förslag till beslut

1. Exploateringsnämnden godkänner kontorets utlåtande som svar på skrivelsen.

Johan Castwall
Förvaltningschef

Sammanfattning

I en skrivelse från vänsterpartiet gällande behovet av beslutsunderlag som synliggör målkonflikter föreslås att en särskild rubrik från och med nu läggs till i samtliga beslutsunderlag, under vilken eventuella målkonflikter som relaterar till det aktuella ärendet tydligt lyfts fram och synliggörs.

Mål och riktlinjer som behöver beaktas i den fysiska planeringen överlappar många gånger varandra samt ger upphov till målkonflikter.

Samhällsbyggnadsprocessen handlar till stor del om att göra avvägningar mellan olika intressen. Avvägningarna styrs bland annat av plan- och bygglagen (PBL). Till detaljplanen ska det finnas en planbeskrivning av hur detaljplanen ska förstås och genomföras. Planbeskrivningen är ett verktyg som ska ge intressenter, sakägare och tillsynsmyndigheter en bild av vad detaljplanen innebär, hur den påverkar intressen utifrån olika aspekter och vilka avvägningar som gjorts mellan olika intressen.

Exploateringskontoret
Förvaltningsledning

Fleminggatan 4
Box 8189
104 20 Stockholm
Telefon 08-508 264 01
Växel 08-508 276 00
exploateringskontoret@stockholm.se
Org nr 212000-0142
start.stockholm

I de ärenden som exploateringskontoret bereder till exploateringsnämnden beskrivs översiktligt för vilka avvägningar som gjorts mellan olika intressen. Att i kontorets tjänsteutlåtanden, inför inriktningsbeslut och markanvisning, utförligt beskriva potentiella målkonflikter görs så långt det är praktiskt möjligt. Inför inriktningsbeslut och markanvisning är många projekt fortfarande i ett tidigt skede. Avvägningar som gjorts mellan olika intressen preciseras ofta därefter i samband med planprocessen.

Remissen

I en skrivelse från vänsterpartiet gällande behovet av beslutsunderlag som synliggör målkonflikter föreslås att en särskild rubrik från och med nu läggs till i samtliga beslutsunderlag, under vilken eventuella målkonflikter som relaterar till det aktuella ärendet tydligt lyfts fram och synliggörs. Denna analys kan grundas i ett relaterande av det aktuella beslutsärendet till målformuleringarna i centrala styrdokument.

För att det ska vara möjligt för de förtroendevalda politikerna att fatta välinformerade och välövervägda beslut krävs genomarbetade och rättframma beslutsunderlag som synliggör 'vad som står på spel', det vill säga: de eventuella målkonflikter som finns mellan olika värden i det aktuella beslutsärendet.

En förbättring på detta område är enligt skrivelsen nödvändig för att säkerställa att de förtroendevalda i nämnden ska få förutsättningar att uppfylla sitt uppdrag att fatta välinformerade och demokratiskt grundade beslut gällande bland annat hushållningen med stadens markresurser.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts av exploateringskontorets förvaltningsledning i samråd med administrativa avdelningen.

Exploateringskontorets synpunkter

Staden är en fysiskt begränsad yta. Det är mycket som ska få plats. Många gruppers behov som ska tas om hand. Utöver internationella mål och initiativ påverkas den fysiska planeringen i Sverige av riksdagens och regeringens mål. Förutom dessa mål behöver planeringen dessutom beakta lagar, konventioner, globala och regionala mål, stadens vision, de inriktningsmål och mål för stadens verksamheter som kommunfullmäktige beslutat om i budget, översiktsplanen, övriga styrdokument med mera.

Mängden mål och riktlinjer som behöver beaktas i den fysiska planeringen överlappar många gånger varandra samt ger upphov

till målkonflikter. Samhällsbyggnadsprocessen handlar till stor del om att göra avvägningar mellan olika intressen. Avvägningarna styrs bland annat av plan- och bygglagen (PBL). Syftet med samhällsbyggnadsprocessen är att hitta långsiktigt hållbara lösningar för klimat, miljö, medborgarna och samhället i stort.

I andra kapitlet PBL redovisas de intressen som ska beaktas, och dessa skrivningar ger ramarna för samtliga moment i processen – från strategisk planering till planläggning och bygglovsprövning.

Av PBL framgår att vid planläggning ska hänsyn tas till natur- och kulturvärden, miljö- och klimataspekter samt mellan-kommunala och regionala förhållanden. Vidare ska kommunen enligt PBL 2 kap. 3 § främja

- en ändamålsenlig struktur och en estetiskt tilltalande utformning av bebyggelse, grönområden och kommunikationsleder
- en från social synpunkt god livsmiljö som är tillgänglig och användbar för alla samhällsgrupper
- en långsiktigt god hushållning med mark, vatten, energi och råvaror samt goda miljöförhållanden i övrigt
- en god ekonomisk tillväxt och en effektiv konkurrens.
- bostadsbyggandet och utvecklingen av bostadsbeståndet

När det handlar om områden med sammanhållen bebyggelse ska kommunen också beakta behovet av närhet till allmänna platser som gator, torg och parker samt utbud av samhällsservice.

Detaljplaneringen startar antingen med utgångspunkt i de avvägningar som gjorts i översiktsplanen eller med att kommunen bedömer lämpligheten i den aktuella platsen. Befinns platsen allmänt lämplig hanterar kommunen i nästa steg vilka specifika allmänna och enskilda intressen som är relevanta på platsen, hur de bör viktas mot varandra och vad det får för konsekvenser. Vid den fortsatta planläggningen ska samma avvägningar ske.

Till detaljplanen ska det finnas en planbeskrivning av hur detaljplanen ska förstås och genomföras. En planbeskrivning ska ge intressenter, sakägare och tillsynsmyndigheter en bild av vad detaljplanen innebär, hur den påverkar intressen utifrån olika aspekter och vilka avvägningar som gjorts mellan olika intressen. Planbeskrivningen är dessutom ett underlag för det politiska beslutet att anta en detaljplan. Det är följaktligen i

planbeskrivningen som avvägningar mellan olika intressen, enligt plan- och bygglagen, lyfts fram och synliggörs.

I de ärenden som exploateringskontoret bereder till exploateringsnämnden beskrivs översiktligt för vilka avvägningar som gjorts mellan olika intressen. Utmaningar som behöver studeras vidare i planarbetet identifieras. Tillgänglighet, projektets påverkan på barn, jämställdhetsperspektivet, risker och osäkerheter, åtgärder för att kompensera ianspråktagen grönyta är några exempel på frågor som redovisas i tjänsteutlåtanden inför inriktningsbeslut, markanvisning och genomförandebeslut.

Att i kontorets tjänsteutlåtanden, inför inriktningsbeslut och markanvisning, beskriva eventuella målkonflikter görs så långt det bedöms praktiskt möjligt. Inför inriktningsbeslut och markanvisning är många projekt fortfarande i ett tidigt skede. Arbetet med att identifiera eventuella målkonflikter och att göra avvägningar mellan olika intressen har just påbörjats.

Eventuella målkonflikter och förslag till avvägningar mellan olika intressen, enligt PBL, redovisas istället utförligt i planbeskrivningen, som beslutsunderlag till stadsbyggnadsnämnden. Planbeskrivningarna är omfattande och innehållsrika.

I underlagen till exploateringsnämndens genomförandebeslut finns korta sammanfattande beskrivningar av några av de avvägningar som gjorts, framförallt kopplade till kommunfullmäktiges mål och övriga styrdokument. Underlagen till exploateringsnämndens genomförandebeslut är istället mer utförliga inom de specifika områden som exploateringsnämnden har att besluta om.

En utförlig och mer ingående beskrivning av hur förvaltningarna föreslår att eventuella målkonflikter ska hanteras i exploateringsprojekten finns alltså i de samlade beslutsunderlagen till nämnderna, och beslutsunderlagen från respektive förvaltning fokuserar på nämndernas respektive ansvarsområden.

Slut

Bilagor

1. Behovet av beslutsunderlag som synliggör målkonflikter